

Hány hívő érte el az égi célt

Az egyházi esztendő legvégén, az örök élet vasárnapot követően heti énekünk, a *Hány hívő érte el az égi célt* (EÉ 454) a szentek közösségéről énekel. Mert az egyház hite szerint a földön küzdők és a mennybe tértek egyetlen közösségként dicsőíthetik az Örökkévalót.

A szöveg gondolati íve a mennyei gyülekezettől viszi tekintetünket önmagunk felé, akik példaként nézhetünk az előttünk járt szentekre, és reményünk erős, hogy egy gyülekezetté válhatunk majd velük a múlhatatlanságban. A költemény lényegét megszólaltató versszak talán az ötödik: „Ó, áldott egység! Boldog szent sereg! / Még mi itt küzdünk, ők ott fénylenek. / Mind egyek mégis benned és veled, / Halleluja!”

Az énekszerzők neveit olvasva furcsállhatjuk: 20. századi finn dallam egy századdal korábbi angol szöveghez?

William Walsham How (1823, Shrewsbury, Anglia – 1897, Leenane, Írország) anglikán püspök ismert személyisége volt a 19. századi egyházi költészetnek. Több kötetet írt, szerkesztett, amelyekkel az angol nyelvű éneklést segítette megújítani (*Psalm and Hymns*, 1854; *Church Hymns*, 1871; *Poems and Hymns*, 1886). De még inkább papi hivatásában, önfeláldozó életével szerzett megbecsülést; a „szegények püspökeként” emlegették.

Verse eredetileg tizenegy versszakból állt, melyek közül angol nyelvterületen nyolcat használnak. A kimaradt versszakok a *Te Deum* himnusz logikáját követve sorolták fel a „szentek seregének tagjait”: az apostolokat, az evangélistákat és a mártírokat. A finn fordítás elhagyja az összefoglaló záró versszakot is, így került a mi énekeskönyvünkbe a versből hét gyönyörű szakasz *Túrmezei Erzsébet* fordításában.

Már az ezernyolcszázad években több dallam kapcsolódott How verséhez. Magam öt különböző változatot találtam a négyszólamú recitált énekmódtól kezdve *Sir Joseph Barnby* 1869-es „Sarum” dallamán keresztül a nagy angol folklorista zeneszerző, *R. Vaughan Williams* igényes feldolgozásáig (1906).

Talán nem elfogultság megállapítani, hogy mindegyik szerzeménynél igényesebb, érzékenyebb és kifejezőbb Madetoja dallama. *Leevi Madetoja* (1887, Oulu – 1947, Helsinki) a *Sibeliust* követő nemzedék legjelentősebb szimfonikus zeneszerzője Finnországban. Tanulmányai lezárásaként többek közt Párizsban, *Debussytól* tanult.

Éneke magán hordozza a francia századfordulós zene jellegzetességeit: hangrendszere lebegte ti a h-eol és az e-moll tonalitást, az egyszerű négysoros dallam harmadik és negyedik sora ügyes belső bővítésekkel feloldja a tíz szótagos alap ritmusképletet, s a dallam végül a hangkészlet szinte legmagasabb pontján zárul. A kompozíció maga harmonikus gondolkodású ugyan, de kíséret nélküli éneklésekor sem támad hiányérzetünk. 20. századi dallamkincsünk különleges értéke ez az ének.